

Nyheder

Blogs

Debat

Jobfinder

Kunstgræsbaner til fodbold er stort set frikendt af ny rapport

Det grønne 'græs' består af plastfibre, og det sorte fyldstof er gummigranulat fra gamle bildæk. (Illustration: Hanne Kokkegård)

Det europæiske kemikalieagentur Echa tager dog samtidig forbehold for konklusionen og kommer med en række anbefalinger, imens agenturet venter på en amerikansk rapport.

Af [Hanne Kokkegård](#) Følg @kokkegaard 2. mar 2017 kl. 06:07

Der er umiddelbart **ikke grund** til bekymring, når ungerne kommer fra fodbold og er sorte af støvet fra kunstgræsbanen.

Alligevel skal vi huske at vaske hænder, når vi forlader banen, og inden vi spiser. Eventuelle hudafskrabninger skal renses med det samme, og vi skal undgå at bringe de bittesmå stykker gummigranulat med hjem i fodboldstøvler, tøj og udstyr. Får vi ved et uheld et stykke granulat i munden, skal det spyttes ud.

Det skriver EU's kemikalieagentur Echa i [en ny rapport](#), som EU-Kommissionen satte gang i sidste sommer for at undersøge indholdet af farlige stoffer og risici for spillere og ansatte, der installerer og vedligeholder de snart allestedsnærværende kunstgræsbaner.

Samtidig kommer Echa med anbefalinger til ændringer af blandt andet EU's Reach-forordning, der skal beskytte mennesker og miljø mod risici fra kemikalier. Så ud fra et forsigtighedsprincip frikender kemikalieagenturet altså ikke kunstgræsbaner totalt.

Kunstgræsbanernes fyld er problematisk

Problemet med kunstgræsbaner er, at fyldstoffet i banerne – granulatet - er fremstillet af genbrugsgummi fra gamle bildæk.

Læs også: [Kunstgræs-fodboldbaner sender giftige blødgørere og metaller ud i vandmiljøet](#)

Granulatet indeholder mange forskellige stoffer, såsom polyaromatiske hydrocarboner (PAH), metaller, blødgørere (phthalater) og flygtige organiske kulbrinter. Det er stoffer, der kan være kræftfremkaldende og hormonforstyrrende.

Echa har kigget på risikoen ved stofferne gennem hudkontakt, indtagelse og indånding og altså ikke på eventuelle miljøpåvirkninger fra banerne.

Ligger under grænseværdien - med et vist forbehold

På grundlag af de foreliggende oplysninger konkluderer Echa, at der højst er grund til et 'lavt niveau af bekymring' i forhold til kræftisiko. Indholdet af de problematiske stoffer i gummigranulatet ligger under de grænseværdier, som er fastsat i Reach for at beskytte både børn og voksne mod kræft og sikre, at voksne kan få børn.

Echa fremhæver som nævnt også flere usikkerheder i vurderingen.

Blandt andet fordi import af gummimateriale fra lande uden for EU gør det kompliceret at sikre sig mod, at bildækkene ikke indeholder olier - DAE eller TDAE75 - der blev forbudt i EU i 2010, især hvis bildækkene kommer ind i EU med status som affald.

Foreslår ændringer af loven og god kommunikation

Echa anbefaler derfor, at EU ændrer Reach-forordningen, så man sikrer sig, at gummigranulat kun leveres med meget lave koncentrationer af PAH'er og andre farlige stoffer.

Læs også: [Nyt affaldsproblem: Kasserede kunstgræs-fodboldbaner](#)

Echa anbefaler også, at ejerne af kunstgræsbaner og leverandørerne måler koncentrationerne af PAH og andre stoffer i det gummigranulat, der anvendes på banerne ved etablering og vedligeholdelse.

Echa mener også, at europæiske sportsforbund, fodboldforbund og klubber bør samarbejde med producenterne for at sikre, at oplysninger om sikkerheden af gummigranulat i syntetiske græsbaner bliver forklaret på en forståelig måde for spillerne og samfundet som sådan. Samtidig bør der være ventilation ved indendørs kunstgræsbaner, fordi man ved, at spillere klager over øjen- og hudgener.

Echa venter på amerikansk rapport

Echa har ikke vurderet miljøpåvirkningen fra kunstgræsbanerne, men har sendt rapport og anbefalinger videre til EU-Kommissionen med bemærkningen om, at rapporten bliver opdateret, når der kommer nye oplysninger.

Læs også: [Saltning af kunstgræs-fodboldbaner giver klorid i vandmiljøet](#)

Blandt andet venter Echa på en stor amerikansk rapport, der ventes færdig til sommer. Heri vurderer U.S. Environmental Protection Agency, EPA, også sundhedsrisikoen, og amerikanerne går lidt anderledes til værks end EU.

De undersøger nemlig ikke kun materialet på banerne, men også, hvor mange spillere der har fået konstateret kræft, og sammenholder det med lokaliteten af kunstgræsbaner. I en [statusrapport i december 2016](#) kunne man ikke se en sammenhæng.

Amerikanerne anlagde de første kunstgræsbaner tilbage i 1997 og har derfor et stort datamateriale at vurdere ud fra.

Holland satte i øvrigt gang i en selvstændig rapport i efteråret 2016, fordi et dokumentarprogram havde koblet risikoen for kræft med kunstgræsbaner. **Rapporten** kom i begyndelsen af januar, og der kunne man heller ikke se en sammenhæng mellem at spille på kunstgræsbaner og forekomsten af leukæmi og lymfekræft.

Danmark har ventet på rapporten fra Echa

Miljøstyrelsen i Danmark har ventet på rapporten fra Echa og har varslet, at styrelsen senere i år **kommer med retningslinjer** omkring etablering, brug og affaldshåndtering af kunstgræsbaner. Desuden vil styrelsen på baggrund af rapporten overveje at ændre de generelle råd omkring kunstgræsbaner.

Ingeniøren har bedt Miljøstyrelsen om en kommentar til Echas rapport, men har i skrivende stund endnu ikke hørt fra styrelsen.

Sådan har Echa vurderet risici ved kunstgræsbaner

- Kunstgræsbaner til fodbold bliver fremstillet af grønne græslignende plastfibre, der består af polyethylen (PE), polypropylen (PP) eller polyamid (PA).
- Plastfibrene sidder fast i en måtte af polypropylen (PP) og/eller polyphenylenether (PPE) plus et klæbemiddel til at holde plastfibrene på plads.
- Klæbemidlet kan bestå af latex eller polyurethan (PUR).
- Fyldmaterialet er hovedsageligt fremstillet af gummigranulat fra gamle bildæk (SBR-gummi) og kvartssand. Nederst i kunstgræsbanen ligger en stødabsorberende 'måtte' af gummigranulat kittet sammen med polyurethan-binder (PUR).
- Echa har undersøgt 50 prøver af gummigranulatet fra nyetablerede kunstgræsbaner og mange hundrede prøver taget fra flere end 100 kunstgræsbaner i Finland, Italien, Holland, Portugal og Storbritannien. Ligesom Echa har fået prøver fra industrien.
- Echa har opdelt spillerne i forskellige aldersgrupper og spillerniveau.
- Echa har gået ud fra, at de yngste spillere i aldersgruppen 3-6 år spiller en gang om ugen i 1,5 timer i seks måneder af året, mens de 6-11-årige og voksne spiller mellem fire og seks gange om ugen i cirka 1,5 timer hver gang og i 10 måneder om året. De professionelle spiller derimod seks dage om ugen og to gange hver dag i to timer. Man har også vurderet særskilt for målmænds påvirkning.

- I forhold til hudkontakt har Echa vurderet de farlige stoffer i granulatet ud fra en eksponering på $\frac{1}{4}$ af hvert ben, $\frac{1}{2}$ af hver arm og begge hænder.

Kilder: [An evaluation of the possible health risks of recycled rubber granules used as infill in synthetic turf sports fields](#) og [Miljøstyrelsen](#)

Emner: [Affald](#), [Sygdomme](#)

Relateret jobannonce: [Miljøsagsbehandler - job med afveksling og muligheder](#)

